

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quinta. Vtrum satisfactio debeat fieri per opera pœnalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

§ Ad secundum dicendum est concedendo maiorem & negando minorem: & ad dictum Augu. respondendum est quod ipse non intellexit quod per suffragia Ecclesie minuat pena illorum qui sunt in inferno damnatorum, scilicet aeternaliter, sed illorum qui sunt in purgatorio: eis enim profunt suffragia Ecclesie, vel ad plenam remissionem, vel ad tolerabiliorem damnationem.

Sententia secunda: partis distinctionis XV.
generalis & specialis.

SArtis arbitror. Superius Magister soluit rationes confirmantes errorem illorum qui dicunt penitentiam posse agi de vno peccato sine aliis, hic improbat directè illum errorem, & diuidit in duas partes. Quia primò illum errorem improbat. Et secundò concludit veritatē, scilicet quæ sit vera & sufficiens pena ibi. Ex præmissis, &c. Prima diuiditur in duas. Quia primò probat intentum per miracula quæ Christus fecit in curatione infirmorum. Et secundò ex comparatione penitentiae ad baptismum. Secunda ibi. Quaedam enim impietas. Hæc est diuisio & sententia in generali.

2 IN Speciali sic procedit, & primò dicit satis est responsum his obiectionibus per quas probatur quod vera penitentia potest agi de vno peccato sine aliis: quod est falsum, vt patet per ea quæ fecit Christus in curatione infirmorum: iurum enim, & mutum, & a dæmonio possessum totaliter liberauit, a muliere habente septem dæmonia oēs eiecit. Et ab homine habente legionem dæmonum omnes eiciens nullum reliquit, totum etiā hominē sanum fecit in sabbato. Ex quibus datur intelligi quod omne peccatum Deus dimittit, aut nullum: est enim inimicus omnis peccati, vnde sicut per baptismum omne peccatum mortale dimittitur, sic per veram penitentiam. Vltimò concludit quod illa est vera penitentia quæ omne peccatum abolet, quod fit quando aliquis penitet de omnibus peccatis cum proposito non committendi, & satisfaciendi de commissis: satisfactio autem hic nõ accipitur pro restitutione rei ablatae, quandoque enim restitui nõ potest, vt cum oculus vel vita alicui iniuste eripitur, & tamen si verè penituerit & aliter prout potest satisfecerit veniam consequitur: vbi autem restitutio est possibilis non est vera satisfactio sine restitutione. Et in hoc terminatur, &c.

QVÆSTIO QVINTA.

Vtrum satisfactio debeat fieri per opera pœnalia.

Thom. 4. dist. 15. q. 1. ad. 4.

CIRCA lectionē istam queritur de partibus satisfactio- nis. Et primo in generali vtrum satisfactio debeat fieri per opera pœnalia. Et arguitur quod non: quia si pœnalitas esset de ratione operis satisfactorij quanto opus esset minus pœnale, tanto esset minus satisfactorium, sed quanto opus fit ex maiori charitate, tanto est minus pœnale, ergo quanto opus fieret ex maiori charitate, tanto esset minus satisfactorium, hoc autē est falsum, ergo &c.

2 Item satisfactio quæ fit deo valet propter eius acceptationem, & nõ ex sola natura operis. Sed multa opera delectabilia possunt esse deo magis acceptata quàm opera pœnalia, ergo satisfactio potest fieri æquè bene, vel melius per opera delectabilia quæ possunt esse deo magis acceptata quàm opera pœnalia.

3 IN contrarium est quod dicit Greg. Iustum est vt peccator tanto maiora inferat sibi lamenta per penitentiam, quanto maiora intulit sibi damna per culpam.

4 **R**ESPONSI O. Dicendum est quod satisfactio quæ homo potest deo facere debet fieri per opera pœnalia. Cuius ratio est, quia satisfactio (vt patet ex prædictis) est recompensatio offense per emendam, sed talis recompensatio non potest esse nisi per opera pœnalia, ergo &c. Probatio minoris: recompensatio enim importat quandam adæquationem inter illum qui offendit & illum in quem offensa commissa est, adæquatio autem in iustitia fit per subtractionem ab illo qui plus iusto habuit, & additionem ad alterum cui subtractum est aliquid: peccator autem quantum in ipso est subtrahit deo peccando non quidem aliquid quod sit in deo subiectiue, quia sic deo nihil subtrahi potest, sed obedientiā & reuerentiam

q. v. huius
dist. 15.

dist. 15.
ad. 4.

qua quilibet tenetur obtemperare præceptis diuinis, ergo ad hoc quod recompensatio fiat oportet quod per satisfactio- nem subtrahatur aliquid a peccatore quod in honore dei cedat. Opus autē malum non potest in honorem dei cedere: opus verò bonum si sit delectabile nihil subtrahit ab operante, sed magis perficit ipsum, ergo ad hoc quod aliquid opus sit satisfactorium oportet quod sit bonum vt cedat ad honore dei, & quod sit pœnale, vt subtrahat aliquid peccatori.

5 Et propter hoc assignantur tres partes satisfactio- nis, scilicet ieiunium, elemosyna, & oratio, quarum sufficien- tia potest haberi hoc modo: satisfactio, vt dictū est, debet esse talis per quam nobis subtrahatur aliquid quod fit ad honore dei, habemus autē tria bona in nobis. scilicet bona for- tunæ, bona corporis, & bona animæ. Ex bonis fortune sub- trahimus nobis per elemosynam. Ex bonis corporis per ieiunium. Ex bonis animæ per orationem submittendo deo totaliter propriam voluntatem: vel potest sumi di- stinctio istorum per comparationem ad illa a quibus homo curatur per satisfactio- nem. Quia per ieiunium cura- tur homo a concupiscentia carnis, per elemosynam a concupiscentia oculorum quæ est de rebus fortune, per ora- tionē a superbia vitæ: vel aliter homo debet bene ordina- ri ad deū & ad seipsū & ad proximū: ordinatur autē bene per orationē ad deū, per elemosynā ad proximū, per ieiunium ad seipsum castigando corpus proprium, sub ieiunio autem comprehenduntur quicquid pertinet ad afflictio- nem corporis, vt peregrinationes, vigiliæ, & huiusmodi: sub elemosyna autem omne oblatum, vel collatum pro- pter Deum.

6 Ad primū arg. dicendum quod aliquid est pœnale ex genere operis, & tale quanto magis est pœnale, tanto ma- gis satisfactorij suppositis aliis quæ necessario requiruntur ad satisfactio- nem, aliquid verò est pœnale magis, vel minus ex dispositione operantis. Et si dispositio alluius pœnalitatem sit bona, nõ minuit satisfactio- nem. Et ideo opus pœnale quod alleuiatur per charitatem nõ minuit satisfactio- nem, sicut opus bonum & disti- cile procedēs ex maiori virtute nõ minuit meritum.

7 Ad secundum dicendum quod licet acceptatio diuina requiratur tam ad meritum quàm ad satisfactio- nem, tamen ipsa præsupponit in vtroque bonitatem operis: & in satisfactio- ne specialiter pœnalitatem propter causam assignatam in corpore solutionis, ergo &c.

QVÆSTIO SEXTA.

Vtrum elemosyna sit pars satisfactio- nis.

Thom. 2. 2. q. 32. ar. 1. ad. 1.

DEINDE queritur de partibus satisfactio- nis in specie. Et primo de elemosyna. Et secundo de ieiunio. Tertio de oratione. Circa primum quaruntur tria. Pri- mum est vtrum elemosyna sit pars satisfactio- nis. Secun- dum est de diuisione elemosynæ. Tertium est ad quem pertineat facere elemosynam, & de quibus rebus. Ad pri- mum sic proceditur, & arguitur quod elemosyna nõ sit satisfactio- nis pars, quia satisfactio debet fieri illi in quem offensa fuit commissa: sed elemosyna non datur deo in quem culpa fuit commissa, sed datur pauperi qui ex culpa non fuit læsus, nec offensus, ergo ipsa non est satisfactoria.

2 Item illud quod est aliàs debitum non est satisfactorium, sed dare elemosynā est debitum charitatis etiā in eo qui peccatū non habet, ergo &c. Maior patet, quia quod est debitum ex vno nõ est satisfactorium pro alio. Minor probatur per illud quod dicitur. 1. Ioā. vlt. Si quis habuerit substantiā huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatē habere, & clauerit viscera sua ab eo quomodo do charitas dei est in illo?

3 Item satisfactio est actus iustitiæ: vt supra dictū est, sed elemosyna est actus misericordiæ, ergo elemosyna non est satisfactoria.

4 IN CONTRARIUM est quod dicit glosa sua per illud Luc. 3. Facite dignos fructus penitentiae. quod dare elemosynam pars est penitentiae, sed non nisi ratione satisfactio- nis, ergo elemosyna est pars satisfactio- nis.